

Három kaposvári lepkész emlékezete.

Irta: *Pazsiczky Sándor*

Nekem, a 65 évesnek jutott az a szomorú feladat, hogy három kaposvári lepkészeiről, kiknek kezéből kihullott a háló — megemlékezzem!

A lepkészetnek lelkes, fáradhatatlan barátai, önzetlen tiszta örömmök élvezői voltak és a lelket felvidítő munka szenvedélyének éltek.

Karvajszky István volt a „nesztorunk“. Már 1943-ban halt meg 72 éves korában súlyos, majd két évig tartó szenvedés után. Régebben *Borosjenőn Diószeghy Lászlóval* való szoros barátsága keltette fel érdeklődését a lepkészet iránt, az ösztönzést tőle kapta. Majd Kaposvárra költözött. Bámulatos kitartással, energiával, fűrgeséggel a szó szoros értelmében éjjelt nappallá téve fogott hozzá a lepkék gyűjtéséhez. Nappal bujta az erdőt, mezőt, este és éjjel az utcai lámpákat böngészte, majd alig 1—2 órai pihenés után a hajnali rajzáshoz már ismét a hálóját használta. Mennyiségben és minőségben sokat gyűjtött. (Plusia consonát, *Boarmia roboraria* ab. *infuscata*-t ő gyűjtötte Kaposváron először.)

De egészsége romlott. Ugy gondolta, Egerben gyógyulást nyerhet. Nagy tervekkel, új területeken való gyűjtés lehetőségeitől is ösztönözve örömmel búcsúzott Kaposvártól.

Sajnos, örökre szól a búcsú!

Gyűjteménye itt van vőjénél, *Belley Viktor* áll. pénzt. tanácsosnál, aki gondosan őrzi, sőt valamelyest fejleszti is.

Hámory Aladár, mint ny. siketnémaintézeti igazgató tragikus körülmények között húnyta le szemét 1946 tavaszán 68 éves korában.

Léván született. Iskolái végeztével a körmöcbányai siketnémaintézet tanára lett. Körmöcbányán a bőségben repülő *Parnassius apollo* keltette fel figyelmét és teljesen autodidakta módon fogott a gyűjtéshez és praeparáláshoz. (A feszítést az asztal élével párhuzamosan tartott deszkán végezte, de a deszkákat is különös elgondolása szerint, saját maga készítette.)

Szorgalmasan gyűjtögette az odavaló egyéb anyagot is, de nem

elégítették ki az ottani fauna szerény külsejű alakjai. A pompás színzetű exotákra vágyott. Staudingernek felajánlotta az apollo-it, amelyet az készségesen cserélt külföldiekre. Az apollo-k szép és sokféle változatait kapta bizonytal, amelyeket jól értékesíthetett a nagy cég.

1914-ben Hámory bevonult a Dalmáciában állomásozó, illetve odavezényelt tüzérezredéhez. Raguzában, de különösen Cattaróban minden szabad idejét az ottani lepkék gyűjtésére fordította.

Nagy mennyiségben (kb. 15.000) *Colias edusa*, majd ezer *Char. jasius*, meg ugyanannyi *Sat. statilinus*, *Polyg. egea* stb. állt rendelkezésre, mire leszerelt. Az összeomlás után Kőrmöcbányát el kellett hagynia és Kaposváron, az itteni Siketnéma Intézetben nyert beosztást. A dalmáciai lepkeanyagát már innét cserélgette be ugyancsak Staudinger-nél. De a Kaposváron gyűjthető lepkék is értékes csereanyagának bizonyultak. (*Neptis aceris*, *Sat. circe*, *Arg. daphne*, *Ep. tithonus*, *Chrys. hippothoë*, *Ach. atropos*, *Pter. proserpina* stb.) Így volt lehetséges, hogy tetemes, szép külföldi anyagra tett szert, melyet 82 (40×50) fiókban helyezett el. Egy harmadik szekrényre való anyaga a palaearktikumot képviseli, amelynek javarésze ugyancsak cserekép jutott birtokába, mert inkább csak a csere lehetőségei ösztönözték.

A gondosan rendezett gyűjteményt leánya, Kerekesné Hámory Sarolta a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta. A tavasz folyamán szállították Budapestre. Ott megtekinthető és még jobban méltányolható a megboldogult munkássága.

Hámory Aladár egyebekben igen sokoldalú tevékenységet fejtett ki. Űgyesen, művésziiesen faragott, vésett fába. Faégetéssel díszített munkái iparművészetiileg is figyelemre méltók, amelyek révén az itteni Berzsenyi Dániel irodalmi és művészeti társaság művészeti osztályának elnöke is volt.

Bélyeggyűjteménye kiváló, könyvtárának sok száz kötetét maga kötötte be stb. Társadalmi kitüntetései tanuskodnak, hogy csendesen, szerényen, de sokoldalú kultúr munkát végzett. Nagy veszteség Kaposvár társadalmára eme értékes ember halála.

Utóljára említem a legfiatalabbat: *Ház Antal*, aki — a hírek szerint — alig 26 éves korában a háborúban eltűnt. Állítólag Csolnokon, Nógrádban találták meg a zsoldkönyvét.

Ház Antal atyja józevű női szabómester. Antal fiát saját műhelyében is annak nevelte. A fiú akár mint tanonc, akár mint segéd, sohasem hanyagolta el hivatásbeli kötelességeit, de a lepkészetre csodálatosképp mégis talált időt. Este és éjjel gyűjtött, praeparált. Szombat délután és vasárnap, míg társai a maguk módja szerint szórakoztak, „Tóni“ az erdőt járta és gazdagította ifjú lelkét újabb és újabb örömmel. Majd a katonai egyenruha őt is másfelé terelte. 1943-ban bevonult és szolgálta a hazát haláláig.

Gyűjteménye kb. 500 nagylepkét számlál, közte: *Argynnis aglaia* okker alappal, *Abraxas grossulariata haseleighensis* Rayn., *Petilampa minima* Haw.

Öszinte szívből kívánjuk, hogy különlegességekben és eltérésekben

gazdag gyűjteményét ifjú gazdája még újra láthassa és lelkes gyűjtését, mely számára annyi örömet és boldogságot szerzett, mielőbb folytathassa

*

Az elhúnytak bizonytalán nem voltak tagjai a Rovartani Társaságnak — talán anyagiak hiányában. De tevékenységük és természetszeretük miatt érdemesek arra, hogy megemlékezzünk róluk.